

**Opinia Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Referendarzy Sądowych
do projektów rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 maja 2013 r.**

W przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie czynności sądu związanych z nadawaniem klauzuli wykonalności orzeczeniu sądowemu wydanemu w elektronicznym postępowaniu upominawczym, Stowarzyszenie nie zgłasza uwag.

Natomiast w przedmiocie projektów rozporządzeń: 1) zmieniającego rozporządzenie - Regulamin urzędowania sądów powszechnych oraz 2) zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności; Stowarzyszenie zgłasza uwagi, które zostaną omówione poniżej wspólnie dla obu projektów, ponieważ łączy je wspólna koncepcja i wspólny cel, jakim jest dostosowanie do brzmienia i celu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego znowelizowanych ustawą z dnia 10 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. poz. 654, dalej jako „ustawa z 10 maja 2013 r.”).

Założeniem zmiany rozporządzenia Regulamin urzędowania sądów powszechnych (dalej "Regulamin") jest to, że jeżeli orzeczenie lub ugoda ma być tytułem zabezpieczenia bądź podlegać wykonaniu w inny sposób niż w postępowaniu egzekucyjnym, sąd wydaje odpis tego orzeczenia lub ugody z informacją o numerach PESEL, KRS albo NIP stron lub uczestników.

Natomiast zgodnie z projektem zmiany rozporządzenia w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności odpowiednie numery identyfikujące wierzyciela i dłużnika będą wpisywane do treści klauzuli wykonalności.

1.

Stowarzyszenie proponuje, aby w obu rozporządzeniach zastrzec, że sąd wydaje informację bądź stosuje dodatkowy zapis w klauzuli wykonalności, tylko jeśli odpowiedni numer nie jest już zawarty w treści samego orzeczenia bądź innego tytułu egzekucyjnego czy tytułu zabezpieczenia.

Uwaga ta zmierza do tego, by praktyce sądowej pozostawić wybór opcji, która w danych warunkach (w danym sądzie, bądź w danym rodzaju spraw) w sposób najlepszy z możliwych zapewni z jednej strony identyfikowalność dłużnika, a z drugiej strony sprawność i szybkość

postępowania. Dopuszczalne jest bowiem zawarcie numeru PESEL, KRS lub NIP w samym orzeczeniu. Kodeks postępowania cywilnego w art. 325 (stosowanym odpowiednio także na podstawie art. 353[2] do nakazów zapłaty oraz art. 361 - do postanowień) nie zabrania dodatkowego oznaczenia strony za pomocą numeru w odpowiednim rejestrze lub ewidencji, lecz poprzestaje na dyrektywie "oznaczenia strony". Sposób tego oznaczenia jest kwestią praktyki sądowej. Imię i nazwisko osoby fizycznej, czy też pełna nazwa osoby prawnej jest oczywiście koniecznym elementem oznaczenia strony. Jednak w praktyce utarło się, że np. oprócz firmy spółki handlowej dopisuje się w orzeczeniu również wskazanie jej siedziby, nawet jeśli owo oznaczenie siedziby nie jest elementem firmy spółki. Z kolei w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą spotyka się niekiedy dodatkowe oznaczenie za pomocą tzw. fantazyjnych elementów firmy danego przedsiębiorcy. Nie ma przeszkód aby wobec rzeczywistych potrzeb społecznych (tj. w celu zapobieżenia pomyłce co do osoby dłużnika) ustaliła się w przyszłości praktyka dodatkowego oznaczania strony za pomocą jej numeru w odpowiednim rejestrze. W sądach istnieją techniczne możliwości automatycznego generowania treści orzeczenia z szablonu z wykorzystaniem zapisów elektronicznego repertorium. Elektroniczne repertoria umożliwiają zaś zapisywanie w bazie danych numerów PESEL, KRS i NIP. Wykorzystanie odpowiednich pól w bazach danych oraz zmiennych w szablonach orzeczeń może prowadzić do znacznej oszczędności czasu, a jedyną alternatywą jest wpisywanie danego numeru ręcznie.

Ponadto, często spotykaną praktyką wierzycieli jest zawieranie numeru PESEL bądź KRS dłużnika w bankowych tytułach egzekucyjnych, które stanowią największą część pozasądowych tytułów egzekucyjnych w postępowaniach klauzulowych w sądach rejonowych. Również i w tym przypadku, pomimo niewpisania numeru dłużnika do samej klauzuli wykonalności, będzie on jednak zawarty w tytule wykonawczym. Dłużnik będzie identyfikowalny, a nakład pracy sądu nie zwiększy się.

Reasumując, jeśli sądy zostaną pozbawione możliwości wykorzystania posiadanych zasobów technicznych, ewentualnie będą prawnie zmuszone do dublowania oznaczenia numeru PESEL/KRS/NIP dłużnika w tytule wykonawczym, to nowelizacja Kpc i towarzyszące jej zmiany rozporządzeń mogą prowadzić do spowolnienia rozpoznawania spraw.

2.

Zgodnie z opiniowanymi projektami rozporządzeń w klauzuli wykonalności oraz w odpowiedniej informacji wydawanej wierzycielowi (uprawnionemu) ma się znajdować oprócz numeru PESEL, KRS lub NIP dłużnika, także odpowiedni numer wierzyciela

(uprawnionego). Zawarcie w tych dokumentach numeru wierzyciela jest niepotrzebne, bowiem sensem nowelizacji Kpc ustawą z 10 maja 2013 r. jest zapobieganie pomyłkom co do osoby dłużnika, a nie wierzyciela. Prawidłowe zidentyfikowanie wierzyciela w toku egzekucji nigdy w praktyce nie rodziło problemów, ponieważ odpowiednie postępowanie wykonawcze jest wszczynane na wniosek wierzyciela (uprawnionego) i w jego interesie.

W postępowaniu rozpoznawczym znowelizowane przepisy Kpc nakazują zgromadzenie numerów obu stron procesu (wszystkich uczestników postępowania nieprocesowego) na podstawie art. 126 § 2 pkt 2 i art. 208¹ Kpc, dlatego, że w chwili wszczęcia postępowania nie jest jeszcze przesądzone która ze stron będzie w wyniku wydania orzeczenia wierzycielem (uprawnionym), a która dłużnikiem (obowiązany). Natomiast w chwili wydawania tytułu zabezpieczenia bądź nadawania klauzuli wykonalności jest to już ustalone i dopisywanie numeru wierzyciela (uprawnionego) do klauzuli wykonalności bądź odpowiedniej informacji niczemu już nie służy.

Nie ma zatem potrzeby zwielokrotniania czynności podejmowanych przez sądy, zwłaszcza w postępowaniu klauzulowym, i spowalniania tym samym ich pracy.

3.

W projekcie rozporządzenia o zmianie Regulaminu zawarto przepis przejściowy – § 2, co zostało trafnie umotywowane w uzasadnieniu dołączonym do projektu. Te same przesłanki przemawiają za zawarciem takiego samego przepisu przejściowego w rozporządzeniu zmieniającym rozporządzenie w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności. W sprawach wszczętych przed wejściem w życie ustawy z 10 maja 2013 r. sądy nie będą miały prawnych środków pozyskania numeru PESEL dłużnika. Stosowanie zmienionego zgodnie z opiniowanym projektem rozporządzenia do klauzul wykonalności także w sprawach wszczętych przed 7 lipca 2013 r. oznaczałoby *de facto* nałożenie na wierzyciela dodatkowego wymogu formalnego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności – wymogu podania numeru PESEL dłużnika. Taka zmiana nie może zaś nastąpić w drodze rozporządzenia.

4.

W § 129¹ Regulaminu należy zastrzec wyraźnie, że informację dołącza się do orzeczenia lub ugody stanowiącej tytuł zabezpieczenia tylko w tym wypadku, gdy dany akt jest tytułem zabezpieczenia bez nadawania klauzuli wykonalności (przykładem art. 492 § 1 i art. 743 § 2 Kpc, odmiennie – art. 743 § 1 Kpc). W projektowanym brzmieniu przepisu nie jest to powiedziane w sposób wyraźny, co potencjalnie w praktyce mogłoby prowadzić do

dublowania się czynności mających ten sam sens i cel: wydania informacji o odpowiednim numerze obowiązanego oraz nadania klauzuli wykonalności zawierającej tenże numer.

5.

W projektowanym § 129¹ Regulaminu brakuje też zastrzeżenia że przedmiotową informację wydaje się tylko stronie uprawnionej. Po wydaniu nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym odpis tego orzeczenia doręcza się obu stronom. Jednak tylko strona powodowa ma interes w otrzymaniu informacji o numerze pozwanego, ponieważ to ona dysponuje tytułem zabezpieczenia na podstawie art. 492 § 1 Kpc.